

**SEMINARIUM
„OBSZAR METROPOLITALNY WARSZAWY – IMPLIKACJE DLA ROZWOJU
WARSZAWY”**

**Pałac Ślubów
17 lutego 2016 r., godz. 17.30-20.30**

SPRAWOZDANIE

Porządek spotkania:

1. Powitanie i słowo wstępne – Pan Michał Olszewski – Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy. Podkreślił, iż spotkanie poświęcone będzie metropolii i jej wpływowi na rozwój Warszawy. Przypomniał o podpisanym w 2014 r. porozumieniu z 39 gminami oraz o opracowanej Strategii rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Głównym celem przygotowania tej strategii było przedstawienie diagnozy, porównanie się do innych metropolii światowych oraz wskazanie potencjałów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych OMW. Podkreślił istotność wspólnego wypracowania projektów w ramach ZIT, które to przedsięwzięcia będą miały wpływ na Warszawę i jej obszar metropolitalny. Trwają prace nad wizją miasta w 2030 roku, za chwilę zostanie ona upubliczniona. Przypomniał o spotkaniu w najbliższą sobotę „Warszawska Burza Mózgów”.
2. Pani dr Paulina Nowicka – Kierownik Zespołu Redakcyjnego, Biuro Funduszy Europejskich i Rozwoju Gospodarczego. Powitała wszystkich przybyłych na spotkanie i przedstawiła prelegentów.
3. Pan Kamil Przyborowski – Biuro Funduszy Europejskich i Rozwoju Gospodarczego Urzędu m.st. Warszawy - przybliżył tematykę związaną z uwarunkowaniami instytucjonalno-prawnymi dotyczącymi programowania rozwoju OMW. (Prezentacja „Programowanie Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy” w załączeniu).
4. Pani dr Anna Dąbrowska Uniwersytet Warszawski, zaprezentowała wybrane wątki diagnozy powstałej w ramach prac nad strategią OMW, przybliżając potencjały społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne. (Prezentacja „Diagnoza Obszaru Metropolitalnego Warszawy na podstawie badania realizowanego przez GEOPROFIT i ECORYS Polska sp. z o.o.” w załączeniu).
5. Pan Tomasz Zegar, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Urząd Statystyczny w Warszawie, zaprezentował najnowsze dane Urzędu Statystycznego dotyczące OMW. (Prezentacja „Obszar Metropolitalny Warszawy w najnowszych statystykach” w załączeniu).

Przebieg dyskusji:

1. Pani dr Paulina Nowicka poprosiła o odpowiedź na pytanie: o czym powinniśmy pamiętać i co powinniśmy uwzględnić pracując nad strategią rozwoju Warszawy patrząc na nasze najbliższe otoczenie – Obszar Metropolitalny Warszawy?
2. Pan dr Mirosław Grochowski – ekspert grupy roboczej ds. przestrzennych, patrzymy nie tylko na Warszawę, ale również na nasze najbliższe otoczenie. Odnosząc się do prezentacji dr A. Dąbrowskiej w kwestii transportu pewnym paradoksem jest, że z Warszawy do gmin obszaru metropolitalnego mamy blisko, pod warunkiem, że

podróżujemy w niestandardowych godzinach - dokonana się suburbanizacja, urban sprawl i dostrzegamy fragmentaryzację terenów OMW. W kontekście zarządzania obszarem funkcjonalnym dobrym przykładem jest współpraca wokół narzędzia ZIT jako przykład poszukiwania wspólnych celów i potencjałów, rozwijanie umiejętności negocjacyjnych, to przybliży nas do jeszcze lepiej funkcjonalnego układu. Jednak spontaniczna metropolizacja może sprawić, iż układ ten będzie dysfunkcyjny, jeśli nad nim nie zapanujemy. Warszawa nie jest jedynym miejscem dla inwestorów, a w konsekwencji następują przemieszczenia się ludności. Przykład Berlina i Paryża pokazuje, iż brak zarządzania na poziomie miasta centralnego i brak zgrania powoduje dysfunkcjonowanie całego układu. W kwestii mieszkalnictwa, które jeszcze niewystarczająco były poruszane na grupie roboczej – obserwujemy przyływ ludzi do Warszawy, bo magia „zielonych zakątków” nie zadziałała. Kwestie, które powinny być uwzględnione to mieszkalnictwo, tereny wolne i zbyt niska intensywność zabudowy.

3. Pani dr Anna Dąbrowska – istotnym z punktu budowania strategii rozwoju Warszawy jest myślenie o metropolii komplementarnie. Należy traktować OMW jako zaplecze, które może współdzielić pewne usługi i przejmować pewne funkcje. Samorządy OMW konkurują ze sobą, ale z punktu widzenia przyciągania inwestorów powinniśmy przedstawiać metropolię warszawską komplementarnie, aby wykorzystać potencjał OMW.
4. Pani dr Paulina Nowicka – w ramach ZIT jednym z projektów jest ten dotyczący promocji gospodarczej, więc jest chęć wykorzystania wspólnego potencjału.
5. Pan Tomasz Zegar – ważny jest efekt synergii, zatem w interesie Prezydent m.st. Warszawy będzie zagospodarowanie Zalewu Zegrzyńskiego, nad którym wypoczywają warszawiacy. Warszawa powinna widzieć gminy otaczające, to wspólny organizm, w przestrzeni nie ma zaznaczonych granic. ZIT jest dobrym przykładem współpracy. Ważne powinno być, żeby obszar metropolitalny ściągał inwestorów, a ich miejsce lokalizacji dla wszystkich gmin powinno być kwestią drugorzędną, pomimo wpływów do budżetu z podatków. Powinniśmy mieć na uwadze nowe miejsca pracy i korzyści z tym związane dla całego OMW.
6. Pan Kamil Przyborowski – OMW to już jest jeden wspólny obszar, powiązania istnieją, decyzje podejmowane w jednej części, a szczególnie w Warszawie mają swoje odzwierciedlenie w innych częściach OMW, musimy zatem widzieć się nawzajem.
7. Pan Grzegorz Buczek – czy strategia rozwoju OMW jest sumą planowania strategicznego gmin OMW? Na ile cele strategii OMW są ekstrapolacją strategii lokalnych?
8. Pan Kamil Przyborowski – podczas prac nad strategią OMW były badane dokumenty poszczególnych gmin. Nie były uwzględniane np. te cele w strategiach poszczególnych gmin, które najczęściej się powtarzają, gdyż często one odbiegają od realiów budżetowych gmin. Strategia OMW pokazuje wspólne problemy, ale również to co łączy wszystkie gminy. Strategia rozwoju OMW nie ma umocowania prawnego, a gminy bronią swojego władztwa planistycznego. Gdyby powstał związek metropolitalny, to on może przygotować ramowe studium, które byłoby wiążące dla poszczególnych gmin, ale na to musimy jeszcze poczekać.
9. Pan prof. Stanisław Łobejko – badanie prezentowane przez panią dr A. Dąbrowską powinny mierzyć satysfakcję z życia, a nie lubienie bądź też nie swojej gminy, gdyż są to pojęcia rozmyte. Transport jest ważny dla OMW i Warszawy, chcemy podróżować wygodniej, szybciej, ale czy uwzględniamy nowe tendencje w planowaniu, biorąc pod uwagę np. ekologię, żeby nie podróżować, a wszystko co jest niezbędne było w

- naszym najbliższym otoczeniu. Jest wiele regionów, które jeszcze nie spełniają wymogów podstawowego wyposażenia i zagospodarowania, tak żeby mieszkańiec nie musiał podróżować, a mógł załatwiać podstawowe potrzeby w jednym miejscu.
10. Pan Michał Olszewski – trwają prace nad programem ochrony środowiska, więc wątki dotyczące transportu się przewijają. Jednocześnie jak pokazują wyniki badania (warszawskie badanie ruchu) mamy pierwsze efekty w kontekście ochrony centrum – o ile wzrósł nam ruch na kordonie miasta (wjazd do miasta) z uwagi na przechodzące trasy ekspresowe przez Warszawę, to w centrum mamy spadek podróży transportem indywidualnym o 10%, przy jednoczesnej rosnącej w Warszawie liczbie pasażerów transportu miejskiego (o 20%). Problematyka mobilności w strategii OMW jest najbardziej dofinansowana, największa alokacja. O ile parkingi P&R wewnątrz miasta będą chroniły centrum przed podróżowaniem transportem indywidualnym o tyle parkingi w metropolii będą chroniły przed presją na miasto, choć w kolejnych badaniach wyniki te będą mocno zaburzone przez drogi ekspresowe. Tematyka niskiej emisji jest podkreślana, bo zarówno ruch jak i produkcja energii nie jest zrównoważona, szczególnie nasila się ten problem im bardziej oddalamy się od centrum Warszawy.
 11. Pan Władysław Majewski – czy rozwój powinien koncentrować się wokół centrum czy powinny powstać konkurencyjne centra. Dostrzegalny jest problem energetyki, wody (a więc prowadzenie inwestycji nad Zalewem Zegrzyńskim) oraz internetu. Należy zauważyć, iż światłowody położone są wzdłuż linii kolejowych, zatem struktura kolei decyduje o strukturze dostępności i rozwoju gospodarki.
 12. Pan Witold Malarowski (wójt gminy Izabelina) – potrzeba współpracy instytucjonalnej. W ramach ZIT spotykamy się rozmawiamy i ustalamy wiele pożytecznych kwestii, ale potrzeba również, żeby przynajmniej raz w roku Rada m.st. Warszawy spotkała się z przewodniczącymi poszczególnych gmin OMW. Strategia rozwoju gmin OMW nie ma umocowania prawnego, ale przygotowując strategię Izabelina uchwaloną w styczniu analizowaliśmy dokumenty wyższego rzędu, w tym strategię OMW. W mojej opinii część kompetencji planistycznych powinna zostać przeniesiona w ramach OMW, gdyż jeśli nie mamy terenów chronionych to kilka tysięcy hektarów można zmienić pod zabudowę. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, którymi polska pokryta jest w 30% na terenach przeznaczonych pod funkcje mieszkaniowe może zamieszkać 75 mln ludzi.
 13. Pani dr Agata Ciszewska – w kwestii potencjału przestrzennego: co się stało z pomysłem wdrażania zielonych pierścieni? Czy na mapach z terenami zieleni nie powinniśmy pokazywać terenów otwartych i wód?
 14. Pan Tomasz Zegar – koncepcja wdrażania zielonych pierścieni jest wpisana w strategię województwa, więc nie może być pominięta w strategii rozwoju Warszawy.
 15. Pani dr Paulina Nowicka – zapewniła, iż o wodzie nie zapomnimy, w tym szczególnie o dzielnicy Wisła, która jest wskazywana przez wszystkie grupy robocze jako potencjał Warszawy.
 16. Pan dr Michał Klepka – obszar metropolitalny Warszawy jest ważny w kontekście zasobów dla inwestorów/ biznesu. Na dzisiejszych prezentacjach nie pokazano, iż zarówno Warszawa ma wiele zasobów, bo tu zlokalizowane są uczelnie, urzędy, biurowce, doradztwo, jak również gminy OMW, bo posiadają tereny inwestycyjne i mają jeszcze większy dostęp do władz. Należy się zastanowić jakie wartości dla biznesu generuje Warszawa a jakie gminy sąsiadujące.
 17. Pan Andrzej Laskowski (radny powiatu mińskiego) – w gminach są specjalne strefy ekonomiczne, są również tereny zielone, które można wykorzystać, ale ważne, żeby

tworzyć to w porozumieniu z innymi gminami. Dla Mińska ważne jest, że możemy rozwijać przemysł i biznes, mamy zaplecze techniczne, inwestycyjne oraz personalne, choć często mamy problemy z finalizacją inwestycji. Odnośnie transportu publicznego – o ile w statystkach wypada dobrze, to w rzeczywistości brakuje pieniędzy (przykład SKM). Wskazał na pewne ograniczenia na linii Mińsk Mazowiecki-Warszawa. Poparł pomysł spotkań radnych gmin OMW.

18. Pan dr Mirosław Grochowski – zapewnił, że grupa robocza ds. przestrzennych pamięta o kwestiach zielonego pierścienia. Podkreślił, iż plan jest niczym, planowanie wszystkim, zatem eksperymentujemy z planowaniem pomimo, że nie mamy umocowania prawnego. Wartością jest współpraca, wspólne komunikowanie się czy zgrywanie interesów. Transport, dostępność, energia, kształtowanie funkcjonalnych struktur – to tematy podejmowane w grupie roboczej ds. przestrzennych. W Warszawie widać, że miejsca pracy są gdzie indziej niż mieszkania, a tam gdzie są wolne tereny i mogłyby powstać nowe miejsca pracy powstaje kolejna zabudowa mieszkaniowa. Warszawa posiada politykę mobilności, zatem to co tworzymy bazuje na tym co już zostało wypracowane, nie tworzymy wszystkiego od nowa. A mobilności nie traktujemy jako kolejnych pasów drogowych.
19. Pan Grzegorz Buczek – reindustrializacja, rozmieszczenie przemysłu i zbilansowanie nowych miejsc pracy – czy te zagadnienia są uwzględniane w strategii OMW?
20. Pan Kamil Przyborowski – te kwestie są ważne, żeby spojrzeć w kontekście całego OMW, bo nie we wszystkich gminach musi być przemysł, ale należy przekonać te gminy, w których powinny pozostać tereny cenne przyrodniczo niezabudowanymi, pomimo, iż taka gmina nie będzie miała wpływów do budżetów z podatków.
21. Pan Maciej Fijałkowski – wyniki warszawskiego badania ruchu z 2015 r. pokazują, iż teza o ogromnym ruchu między prawym i lewym brzegiem nie potwierdziła się. Odsetek podróży między lewym a prawym brzegiem nie jest tak znaczący. Okazuje się, że 60% podróży odbywa się w ramach lewego brzegu, 17% w ramach prawego, a 11% między prawym i lewym. Na pewno obwodnica południowa zmieni obraz podróży. Różnice między prawym i lewym brzegiem będą się wyrównywać w kontekście zróżnicowanego wskaźnika pomocy regionalnej. Dotychczas inwestycje dotowane ze środków publicznych miały równy poziom dofinansowania, niewielka różnica była między Warszawą a resztą województwa mazowieckiego. Natomiast od przyszłego roku intensywność pomocy w przypadku Warszawy wyniesie 10%, dla zachodniej części metropolii 20%, zaś dla wschodniej 35%, co może przyczynić się do zachęty inwestowania we wschodniej części metropolii. Warszawa nie będzie aplikować o środki przeznaczone na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, te środki oddajemy gminom metropolii. Będzie nas satysfakcjonowało, jeśli to gminy metropolii uzbroją swoje tereny.
22. Pan prof. Wojciech Dziemianowicz – jestem zwolennikiem centrów lokalnych, ale z punktu widzenia biznesu ważne są najlepsze biurowce, szybki dostęp do lotniska i dostęp do polityków i w tym kontekście możemy myśleć o rozproszeniu lokalizacji. W centrum Warszawy załatwia się wiele spraw, nie tylko warszawskich, ale również krajowych, co również generuje określone podróże. Uczelnie i studenci są w centrum, zatem czy jesteśmy w stanie ulepszyć/ znormalizować rozmieszczenie, które wywołują podróże. Istotne jest dobre skomunikowanie Warszawy z regionem, to daje łatwiejszy dostęp do większej liczby ludzi, a tym samym zwiększa się konkurencja na rynku pracy i presja na obniżenie płac, a tym samym możemy być bardziej konkurencyjni i nie będziemy przegrywać o inwestorów z innymi miastami.

23. Pan Władysław Majewski – w Warszawie ponad 30% uczniów szkół ponadgimnazjalnych dojeżdża spoza Warszawy, w chwili obecnej ratuje nam to sytuację w szkolnictwie ponadgimnazjalnym, ale za chwilę bardzo wzrośnie liczba młodzieży (o 40%) i zabraknie nam miejsc w szkołach. Zatem czy konsekwentnie rozbudowywać szkoły w okolicach węzłów kolejowych, czy może zacząć planować szkoły w skali całej metropolii i szkoły o dużym zasięgu powinny być budowane w gminach sąsiadujących?
24. Pan Piotr Sawicki (SARP) – pewną odpowiedzią na to, iż wszystkie funkcje nie będą dążyły do centrum są związki międzygminne. Kwestie efektywności energetycznej budynków, zielonej architektury i odnawialnych źródeł energii są odpowiedzią na, ubóstwo energetyczne, które póki co Warszawę nie dotyczy. Należy pamiętać, iż niższe koszty wejściowe generują wysokie koszty utrzymania budynków z uwagi na ich wysoka energochłonność, zatem co z tymi kwestiami w strategii?
25. Pan Kamil Przyborowski – rola władz publicznych jest tworzenie standardów, dopóki będzie popyt na niski standard dopóki będą tworzone takie budynki, choć oczywiście w kontekście ochrony środowiska są to działania niekorzystne. W kwestii lokalności i promowania obszarów podwarszawskich nie ma sprzeczności między Warszawą a innymi gminami. Warszawa kibicuje oddolnym inicjatywom, które promowałyby tereny podwarszawskie.
26. Pan Michał Olszewski – jest coraz mniejszy problem z identyfikowaniem i budowaniem ofert lokalnych, każda gmina buduje silne związki, gdyż rośnie poczucie tożsamości i każda robi to na swój sposób wykorzystując swoje potencjały. W Turynie, Polska była przedstawiana jako jeden z nielicznych krajów, który buduje instrumenty finansowe, stymulujące zjawiska gospodarcze w metropoliach na poziomie OMW. W wielu krajach te zjawiska są pomijane. Jest silne władztwo metropolitalne, a metropolia sprowadza się tylko do zapewnienia niektórych usług (środowiskowych, odpadowych, energetycznych, transportowych) i w efekcie taka metropolia jest rozczłonkowana tematycznie. Kwestie gospodarcze to nie zadanie własne gmin, niemniej jednak odpowiednie zbilansowanie miejsc pracy, tworzenie usług lokalnych jak najbliższej strefy zamieszkania jest w zakresie naszego zainteresowania. W kontekście energetyki i ciepłownictwa – jesteśmy zmuszeni rozwijać systemy ciepłownicze po to, żeby zapewnić bezpieczeństwo energetyczne na obszarach gęsto zaludnionych. Finansujemy mieszkańcom inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii, gdyż mamy potwierdzenie, iż poza tą siecią powinny być wspierane systemy przez odnawialne źródła energii. Jednak nie ma sensu budować je wewnątrz zasięgu sieci ciepłowniczej, bo tu ważniejsze jest zastosowanie odnawialnych paliw, które zasilają główne źródła.
27. Pan Włodzimierz Kasprzycki – zauważam, że dochodzimy do barier natury prawnej. Należy zaprosić na nasze spotkania prawników, szczególnie prawa administracyjnego.
28. Pan Ryszard Wilk – rozmawiamy o rozwiązaniach zscetralizowanych, brakuje rozwiązań infrastrukturalnych, które pozwoliłyby na współpracę międzygminną bez udziału Warszawy. W kontekście transportu brakuje różnego typu połączeń między gminami, gdyż często musimy jechać do Warszawy, żeby się przesiąść i pojechać do gminy z nami sąsiadującej.
29. Pan Witold Malarowski – mamy transportowe linie poprzeczne, ale śladowa jest w nich liczba pasażerów, one są po prostu nieefektywne.
30. Pan Michał Olszewski – rozwiązania komunikacyjne/ transportowe powinny być centryczne, natomiast drogowe powinny być poprzeczne, mieć charakter obwodowy.

Czemu w Warszawie potrzebne są obwodnice ekspresowe – bo większość transportu jest powiązana z OMW.

31. Pan Ryszard Wilk – w Pekinie buduje się już ósmy ring. Tylko ringi i obwodnice mają rację bytu. U nas proces planistyczny trwa bardzo długo – koncepcje, plany, trasowania, a środki europejskie kończą się w 2020 roku.
32. Pan Michał Olszewski podziękował za dyskusję i wymianę wiedzy nt. zjawisk metropolitalnych. Przypomniął o uruchamianej inicjatywie „Środa ze strategią”.